Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	19 december 2023
Onderwerp	Inwerkingtreding Omgevingswet - veranderingen vanaf 1 januari 2024
Zaaknummer	Z23 - 271224
Documentnr.	UIT/23 - 590311

Inleiding

1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dit betekent dat het een en ander verandert, zowel inhoudelijk als procedureel. Deze raadsinformatiebrief heeft als doel om de veranderingen die betrekking hebben op de instrumenten, bevoegdheden en ruimtelijke procedures die voortkomen uit de Omgevingswet inzichtelijk te maken.

Inhoudelijk

De Omgevingswet kent een zestal instrumenten. In deze raadsinformatiebrief staan we stil bij de vier instrumenten die gemeenten kunnen inzetten. Per instrument wordt besproken wat het instrument is, wat de verandering is ten opzichte van een soortgelijk instrument uit het huidige recht, wie bevoegd is tot vaststelling van het instrument en hoe de procedure tot vaststelling eruit ziet.

Algemene toelichting procedures Omgevingswet
Voordat de instrumenten worden toegelicht, wordt er eerst kort en algemeen ingegaan op de twee procedures die kunnen worden onderscheiden: de reguliere voorbereidingsprocedure (titel 4.1 Algemene wet bestuursrecht; vaak de korte procedure genoemd) en de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht; vaak de uitgebreide procedure genoemd).

De korte procedure duurt acht weken. Het besluit staat vervolgens open voor bezwaar, beroep en hoger beroep. De uitgebreide procedure duurt 26 weken. Tijdens de uitgebreide procedure wordt een ontwerpbesluit ter inzage zodat eenieder gedurende zes weken de mogelijkheid heeft een zienswijze in te dienen. Nadat het besluit is genomen, eventueel gewijzigd door toedoen van zienswijzen, is er nog beroep en hoger beroep mogelijk.

Bij de verschillende instrumenten wordt aangegeven welke van de twee procedures (in beginsel) van toepassing is.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen voor de toekomst van de leefomgeving van de héle gemeente. Het is vergelijkbaar met de structuurvisie zoals we die nu kennen onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het verschil tussen beide instrumenten is dat de omgevingsvisie, zoals in zijn algemeenheid met de Omgevingswet wordt beoogd, een integraler karakter heeft dan de structuurvisie. Waar bij de Wro een 'goede ruimtelijke ordening' centraal stond, komt bij de Omgevingswet een 'veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit centraal te staan.

Bevoegdheid en procedure
De bevoegdheid tot vaststelling van de omgevingsvisie ligt bij de gemeenteraad (artikel 3.1 Omgevingswet) en de uniforme openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing (artikel 16.26 Omgevingswet). De vaststelling van de omgevingsvisie is geagendeerd voor de raadsvergadering van 21 december 2023.

Programma

Een programma bevat voor een of meer specifieke onderdelen van de fysieke leefomgeving een uitwerking van het te voeren beleid om een meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken. Het is daarmee vergelijkbaar met een uitvoeringsprogramma. Op dit moment is er voor onze gemeente geen programma in voorbereiding. Voorbeelden van programma's, waarvan het ook denkbaar is dat deze in Vught opgesteld gaan worden, zijn een warmtetransitieprogramma, een programma voor zon en wind en een milieuprogramma dat betrekking heeft op bijvoorbeeld geluid of geur.

Bevoegdheid en procedure
De bevoegdheid tot vaststelling van een programma ligt bij het college van burgemeester en wethouders (artikel 3.4 Omgevingswet). In beginsel is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing (artikel 16.27 Omgevingswet).

Vught

Omgevingsplan

Het omgevingsplan is één gebiedsdekkende regeling met álle regels voor de fysieke leefomgeving voor de gehele gemeente. Het is vergelijkbaar met bestemmingsplannen, maar een groot verschil is dat we straks één omgevingsplan hebben waar we nu tientallen bestemmingsplannen hebben. Al onze verschillende bestemmings-, wijzigings- en uitwerkingsplannen komen straks in één omgevingsplan. Daarnaast zullen er ook verschillende gemeentelijke verordeningen en een aantal nationale regels (de bruidsschat) overgaan in het omgevingsplan. Op deze manier bevat het omgevingsplan straks álle regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Het omgevingsplan krijgt hiermee een bredere reikwijdte dan het bestemmingsplan, dat enkel ruimtelijke regels bevat.

Bevoegdheid en procedure

De bevoegdheid tot vaststelling van het omgevingsplan ligt bij de gemeenteraad (artikel 2.4 Omgevingswet). De gemeenteraad kan de bevoegdheid tot het vaststellen van *delen van* het omgevingsplan delegeren aan het college van burgemeester en wethouders (artikel 2.8 Omgevingswet). In het raadsbesluit van 23 juni 2022 is de regeling 'Adviesrecht gemeenteraad, verplichte participatie en delegatie onder de Omgevingswet' vastgesteld. In artikel 3 van deze regeling zijn de gevallen aangewezen waarin de gemeenteraad het college heeft gedelegeerd. Deze regeling is opgenomen in de bijlage.

Voor het vaststellen van het omgevingsplan is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing (artikel 16.30 Omgevingswet).

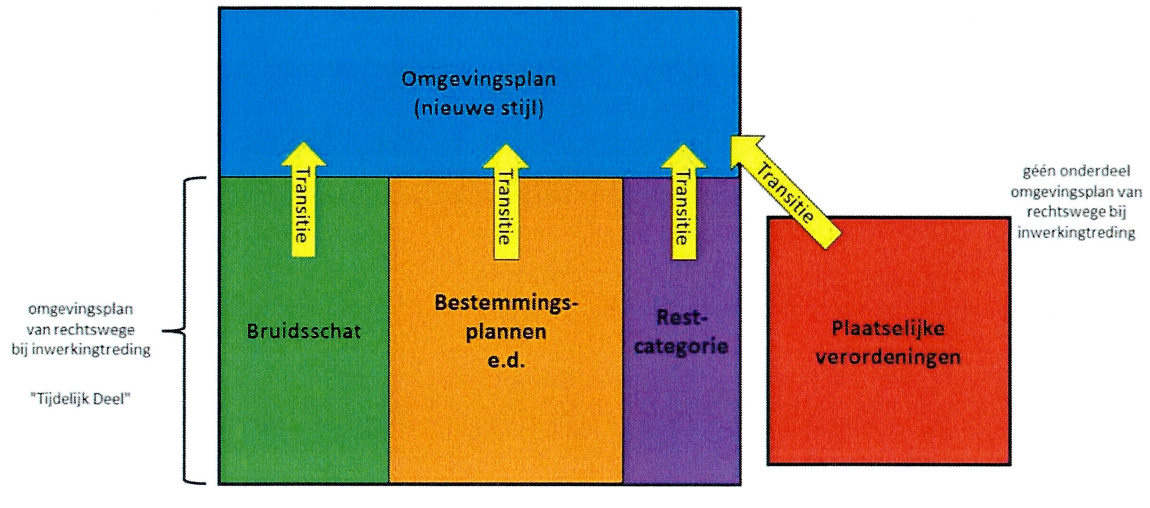
Overgangsperiode

Vanaf 1 januari 2024 zitten we eerst in een overgangsperiode. Alle huidige bestemmingsplannen, wijzigingsplannen, uitwerkingsplannen, een klein aantal regels uit bestaande gemeentelijke verordeningen en de bruidsschat vormen tezamen het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Dit zijn allemaal bestaande regels en hiervoor hoeven we als gemeente niets te doen.

Gedurende de overgangsperiode zal het tijdelijke omgevingsplan worden omgezet naar een omgevingsplan dat voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. Dan zullen er onder andere nog meer regels uit verordeningen naar het omgevingsplan verhuizen. Het gaat dan om de regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Hierbij kun je denken aan de regels over het kappen van bomen, het aanleggen van een inrit en regels over het opslaan van roerende zaken in het openbaar gebied, zoals steigers en bouwcontainers.

Gemeenten hebben tijdens de overgangsperiode ook de mogelijkheid om de regels uit de bruidsschat aan te passen of te schrappen. Op deze manier kunnen gemeenten maatwerk toepassen. Vanzelfsprekend kunnen aanpassingen alleen gedaan worden wanneer dit niet in strijd is met regels van de provincie of het Rijk.

Bestemmingsplannen en wijzigingsplannen die vóór 1 januari 2024 als ontwerp ter inzage worden gelegd worden onder de Wro afgehandeld. Deze maken na inwerkingtreding van het bestemmingsplan onderdeel uit van het tijdelijke omgevingsplan. De bevoegdheid tot vaststelling van deze bestemmingsplannen ligt bij de gemeenteraad. De bevoegdheid tot vaststelling van deze wijzigingsplannen ligt bij het college van burgemeester en wethouders.

Omgevingsvergunning

Met een omgevingsvergunning kan de gemeente toestemming verlenen om één of meer activiteiten in de fysieke leefomgeving uit te voeren. Het staat gelijk aan de huidige omgevingsvergunning. Er zijn een tweetal vergunningen te onderscheiden: (1) de vergunning die nodig is op basis van het omgevingsplan en (2) de vergunningen om af te wijken van het omgevingsplan. De tweede vergunning wordt vaak als bopa benoemd (buitenplanse omgevingsplanactiviteit).

<u>Bevoegdheid en procedure</u>

Het verlenen van beide soorten vergunningen is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders (artikel 5.8 Omgevingswet). De gemeenteraad kan een lijst van gevallen van *buitenplanse* omgevingsplanactiviteiten aanwijzen waarbij hij over adviesrecht beschikt. Het college van burgemeester en wethouders is verplicht dit advies op te volgen. In het raadsbesluit van 23 juni 2022 is de regeling 'Adviesrecht gemeenteraad, verplichte participatie en delegatie onder de Omgevingswet' vastgesteld. In bijlage 1 van deze regeling zijn de gevallen aangewezen waarin de gemeenteraad adviesrecht heeft. Deze regeling is opgenomen in de bijlage.

De reguliere voorbereidingsprocedure is het uitgangspunt bij beide soorten vergunningen (artikel 16.62 Omgevingswet). Voor de aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit betreft dit een verandering ten opzichte van de huidige procedure. Onder de Wro geldt voor een aanvraag om af te wijken van een bestemmingsplan de uniforme openbare voorbereidingsprocedure.

Er zijn een drietal uitzonderingen waarbij de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is of kan worden verklaard (artikel 16.65 Omgevingswet). Dit geldt ten eerste bij door de wetgever aangewezen gevallen. Voorbeelden hiervan zijn activiteiten die betrekking hebben op rijksmonumenten, een aantal milieubelastende activiteiten en besluiten waarvoor een milieueffectrapport (MER) moet worden gemaakt.

Daarnaast kan op verzoek of met instemming van de aanvrager de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing worden verklaard. Het kan voor een aanvrager aantrekkelijk zijn de uitgebreide procedure te kiezen om op die manier zienswijzen op het plan te ontvangen. De aanvrager heeft vervolgens de mogelijkheid om het plan hierop aan te passen. Dit is laagdrempeliger dan de bezwaarschriftenprocedure van de korte procedure.

Ten derde kan het college van burgemeester en wethouders de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing verklaren als het gaat om een activiteit die aanzienlijke gevolgen heeft of kan hebben voor de fysieke leefomgeving én waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben.

Overgangsperiode
Aanvragen die worden ingediend vóór 1 januari 2024 worden afgehandeld onder de Wro.

Voorbeeld Leyhoeve
In de raadsvergadering van 21 december 2023 is agendapunt 6.2 'Adviesrecht Leyhoeve' een goed voorbeeld hoe het adviesrecht in zijn werk kan gaan. Wanneer de initiatiefnemer een aanvraag om de omgevingsvergunning gaat doen voor de ontwikkeling van de Leyhoeve in Vught, zou het gaan om een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Het betreft de bouw van meer dan 11 woningen, wat betekent dat de gemeenteraad op basis van de regeling 'Adviesrecht gemeenteraad, verplichte participatie en delegatie onder de Omgevingswet' beschikking heeft over het adviesrecht ten aanzien van die aanvraag. Echter, de gemeenteraad kan afzien van dit adviesrecht indien hij daartoe in een eerder stadium besluit.

Overig

Participatie
In artikel 2 van de regeling 'Adviesrecht gemeenteraad, verplichte participatie en delegatie onder de Omgevingswet' is bepaald dat participatie in alle gevallen verplicht is bij een aanvraag voor een *buitenplanse* omgevingsplanactiviteit.

Bij een aanvraag voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit is participatie niet verplicht. Bij de aanvraag wordt wel gevraagd of er aan participatie is gedaan en zo ja, wat daarvan de uitkomsten zijn.

Vught

Bij het vaststellen van een omgevingsvisie, een omgevingsplan en programma's moet worden aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat daarvan de resultaten zijn. Dit wordt de motiveringsplicht genoemd.

Bij de kennisgeving van het voornemen om een omgevingsplan vast te stellen wordt daarnaast nog aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding gaan worden betrokken.

Evaluatie regeling 'Adviesrecht gemeenteraad, verplichte participatie en delegatie onder de Omgevingswet'
Conform het raadsbesluit van 23 juni 2022 zal de regeling maximaal één jaar na inwerkingtreding worden geëvalueerd.

Burgemeester en wethouders van Vught,
de secretaris, de burgemeester,

W.F.F. Keijzers R.J. van de Mortel

Bijlage:
1. Regeling 'Adviesrecht gemeenteraad, verplichte participatie en delegatie onder de Omgevingswet'